

ПІСНІ В ОБРЯДАХ ПЕРЕХОДУ: БРАТЧИНИ, ОХРИЗУВАННЯ, ПРОВОДИ

(НА ОСНОВІ
ПОЛЬОВИХ МАТЕРІАЛІВ
КІРОВОГРАДЩИНИ)

Кіровоградська

М.І.Н.

БОНДАРЧУК АНДРІЙ,
учень 9 класу комунального закладу
«Центральноукраїнський науковий ліцей-інтернат
Кіровоградської обласної ради»

ФОТО З АРХІВУ ІНФОРМАНТІВ

ПІСНЯ ЯК ЧАСТИНА РИТУАЛУ В ОБРЯДАХ ПЕРЕХОДУ

ОХРИЗУВАННЯ

БРАТЧИНИ

ПРОВОДИ

Фото з архіву інформантів

ПІСНЯ ЯК КОМПОНЕНТ "ОБ'ЄДНАННЯ" В ОБРЯДІ БРАТЧИН

"В ЛИСТОПАДІ ВСІ ЗБИРАЛИСЬ НА СВЯТО МИХАЙЛА – НА ОБРЯД БРАТЧИН, НА ЯКОМУ ВАЖЛИВИМ АТРИБУТОМ БУВ "СИТЕНИЙ МЕД". ВИГОТОВЛЯВСЯ ВІН ЗА СПЕЦІАЛЬНИМ РЕЦЕПТОМ, КОТРИЙ НІКОМУ НЕ РОЗГОЛОШУВАЛИ. СПІВАЮЧИ ПІСНІ, ПРОМОВЛЯЮЧИ ЗАМОВЛЯННЯ, ПЕРЕТОПЛЮВАЛИ В КАЗАНАХ, ПОТІМ ПЕРЕЛИВАЛИ В БАРИЛЬЦЯ І ДОДАВАЛИ НАСТОЯНКУ З ЛІКАРСЬКИХ ТРАВ".

"ЯК РОДИВСЯ У СЕЛІ, ЛІТ У ВІСІМНАДЦЯТЬ
СТАВ ЗА БАТЬКА СВОГО СТАРШИЙ, ВІН БУВ НЕ ЖОНАТИЙ.
ЗАПРЯГЛИ МИ В ВОЗА КУРКУ, КУРКУ ПОПЕЛЯСТУ,
І ПОЇХАЛИ НА КОМИН – ЖИТО МОЛОТИТИ
ЗМОЛОТИЛИ ЦІЛУ МІРКУ, НІДЕ БУЛО Й ДІТИ...
А ЯК РАЗ У ТОЙ ЖЕ ЧАС – СВИНЯ ЗНЕСЛА ЯЙЦЯ.
СТАЛИ ЯЙЦЯ ПРОРОСТАТЬ – ВОЛИ КРУТОРОГІ
ТОЖ НАЇЛИСЬ БУХАНЦІВ, БУХАНЦІВ ДОВОЛІ".

ОБРЯД «ОХРИЗУВАННЯ»

«ЯК ВЕЛЯТЬ ЗВИЧАЇ ПРЕДКІВ, ЯК ГОДИТЬСЯ В НАШОМУ НАРОДІ, ЩООСЕНІ ЗБАГАЧУЄТЬСЯ ГОСПОДАР СТАТКАМИ, ДОБРОМ. ГРОМАДА І НАШІ БРАТСТВА ПОВИННІ ДО ПОКРОВИ ЗБІЛЬШИТИСЯ СІМ'ЄЮ ПАРУБКІВ ТА ДІВЧАТ. ЩОБ ЦЕ ЗБУЛОСЯ, ГОДИТЬСЯ НИНІ ЗДІЙСНИТИ ОХРИЗУВАННЯ – ПРИЙНЯТИ ПРИ ВСЬОМУ ЧЕСНОМУ НАРОДІ ОБІЦЯНКИ, ЗА РІК НОВИХ ПАРУБКІВ ТА ДІВЧАТ».

«РОБИТИ ЦЕ ТРЕБА НА МОЛОДИЙ МІСЯЦЬ. ВИЙТИ НА РОЗДОРІЖЖЯ І ЗВЕРНУТИСЬ ДО МОЛОДИКА «МІСЯЦЬ ВОЛОДИМИР. СВІТИШ ТИ ВИСОКО, БАЧИШ ТИ ДАЛЕКО. ПОБАЧ ЖЕ МОГО МИЛОГО, ЛЮБЕЗНОГО ІВАНА В ПІВНІЧНІЙ СТОРОНІ. ПРИЗОВИ ЙОГО ДО МЕНЕ. НАВЕДИ ТИ НА НЬОГО НУДЬГУ, ТОСКУ, ПЕЧАЛЬ. НЕ ДАЙ ТИ ЙОМУ НІ ПИТИ, НІ ЇСТИ, НІ З ДРУГОГО БОКУ СІСТИ. АМІНЬ».

**«ХТО ОХРИЗУВАВСЯ,
В ПАРУБКИ ПОДАВСЯ»**

«В СІМ'І ТЮТЕНКІВ ВИРІС РОБОТЯЩИЙ ХЛОПЕЦЬ. БАЧИЛИ МИ ЙОГО І НА КОСОВИЦІ, І У ПОЛІ, І ЯК ТАБУН КОНЕЙ ВНОЧІ ВИПАСАВ, І НА ЗАКЛАДЦІ ХАТИ ПРАЦЮВАВ. СТАРШИХ ПОВАЖАЄ, МОЛОДШИХ НЕ ОБРАЖАЄ. ЧИ ЗНАЄТЕ ВИ ЦЬОГО ХЛОПЦЯ».

Фото з архіву інформантів

ОБІТНИЦЯ ПЕРЕД ГРОМАДОЮ БУЛА ОБОВ'ЯЗКОВОЮ

«ДАРЮЮ ЦЕ ГОСПОДИНІ, З 9 РОКІВ Я ДОПОМАГАВ БАТЬКОВІ І ВЖЕ САМ ОПАНУВАВ ГОНЧАРНУ СПРАВУ, МОЇ ГОРШКИ, ГОРЩИКИ І МАКІТРИ БАТЬКО ВОЗИВ НА ЯРМАРОК І ЇХ ТАМ РОЗІБРАЛИ. СТАРШИЙ ХЛОПЕЦЬ. БАЧИМО, ЩО МОЖНА ТОБІ ВЖЕ ДАВАТИ ОБІЦЯНКУ, НУМО ВИХОДЬ НА СЕРЕДИНУ (ХЛОПЕЦЬ ВИГОЛОШУЄ ОБІЦЯНКУ)».

ФОТО З АРХІВУ ІНФОРМАНТІВ

"Я думала, си́ну, невісточку брати, а ти, си́ну, їдеш наш край захищати"

**"В ДВОРІ БУЛО, БАЛГАН РОБИЛИ, ОТО
БРИЗЕНТОМ НАКРИВАЛИ..."**

ФОТО З АРХІВУ ІНФОРМАНТІВ

"ШЕ ОДНЕ БУЛО, ОТО ЯК ЗА СТОЛОМ, ТО ЯК
ХОТИЛИ ВИПИТЬ, ТО САША ПІДХОДИВ ДО
ГОСТІВ ТАЙ КАЗАВ, ЩОБ ОЦЕ МЕНІ ТАК
ХАРАШО СЛУЖИЛОСЬ, А ТОЙ МАВ ВИПИТЬ Й
КИНУТЬ ГРОШІ. ВОБШЕ, ВОНО НАГАДУЄ ТРОХИ
СВАДЬБУ, ДАЖЕ ПРИГЛАШАЮТЬ ОДНАКОВО".

**"ХРЕЩЕНІ БАТЬКИ ТОЖЕ
ПЕРЕВ'ЯЗУЮТЬ – ОБІЗАТЕЛЬНО, ЯК НА
СВАДЬБУ, ТАК І НА ПРОВОДИ.."**

**"НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ МІЙ
ЧОЛОВІК ТАК РОБИВ, А МОЇ СИНИ
ВЖЕ ТУТ В НОВОМИРГОРОДІ НЕЄ,
БО ТАК НЕ ПРИНЯТО У НИХ"**

"У ДАЛЕКУ ДОРОГУ ПРОВОЖАЮТЬ –
ТОГО ДНЯ НЕ ЗАМІТАЮТЬ,
ПОКИ НЕ НАСТАЄ НОВА ДОБА"

ФОТО З АРХІВУ ІНФОРМАНТІВ

**"А ХТО ХОЧЕ
ВОЮВАТИ,
ТО ДАЙ ЙОМУ
БОЖЕ НЕ
ВМИРАТИ"**

"В обрядах проводів пісні виконують захисну функцію, вивільняють емоції, використовуються для об'єднання родини"

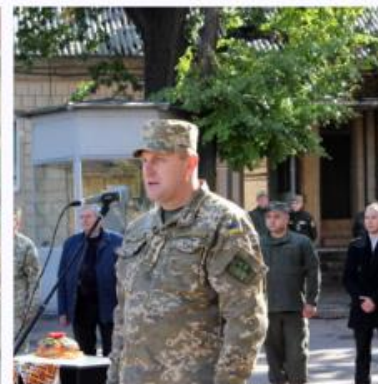
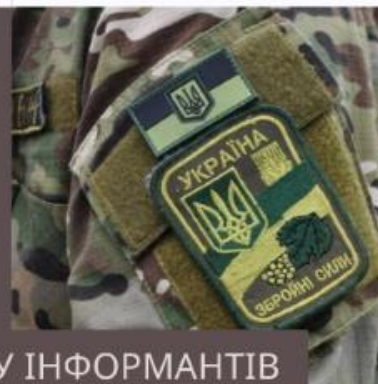

ФОТО З АРХІВУ ІНФОРМАНТІВ

"А ЗОЗУЛЯ НА ДЕРЕВО СІЛА, НА ДЕРЕВО СІЛА ТА Й
СТАЛА КУВАТИ, НА ДЕРЕВО СІЛА. ОЙ, ТОЖ НЕ
ЗОЗУЛЯ, ТО РІДНАЯ МАТИ, ВОНА ВИРЯЖАЛА
СИНОЧКА В СОЛДАТИ, ВОНА ВИРЯЖАЛА СИНОЧКА
В СОЛДАТИ. ІДИ Ж ТИ СИНУ ТА Й НЕ ЗАБАРИСЯ
ЧЕРЕЗ ДВА ГОДОЧКИ ДОДОМУ ВЕРНИСЯ...."

Що стосується матерів,
то дуже часто можна побачити
матерів в уособлення зозулі.

ФОТО З АРХІВУ ІНФОРМАНТІВ

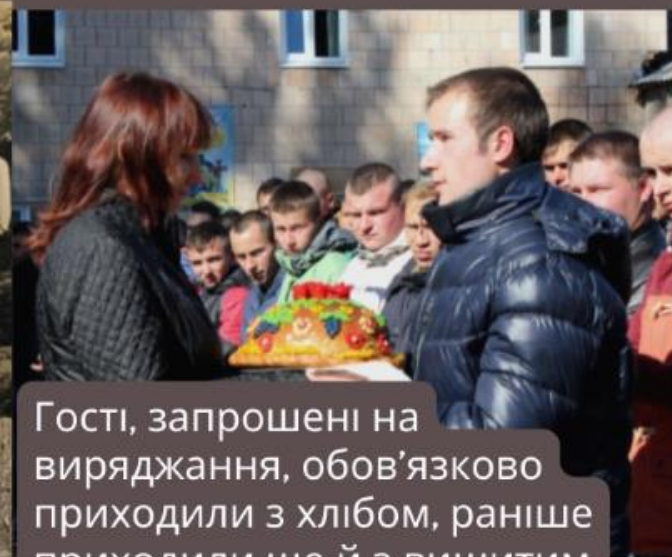
"А В НЕДІЛЮ РАНО, РАНО-РАНЕСЕНЬКО"

«Вели його, вели містом вулицею. Зв'язали йому назад руки крутим сирівцею. А у вівторок рано, як стало світати, зачав крутий той сирівець від рук відлітати».

ФОТО З АРХІВУ ІНФОРМАНТІВ

Гості, запрошені на виряджання, обов'язково приходили з хлібом, раніше приходили ще й з вишитим рушником. Даруючи рекруту хліб, бажали, щоб голоду не знав, доки службу буде нести.

ПІСНІ ЯК ЕМОЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ

ОБРАЗИ СИМВОЛИ:

"два лебеді", "зозуля", "сич",
"сірі гуси", "голуб і голубка",
"орел"

НЕГАТИВНА КОНОТАЦІЯ:

"Ой, страшная ніченька, вітер
завива, Сич гуде на дереві,
птах блакитний зморений,
пір'ячко шука. Чи змарніла
дівчина все блука у мареві,
Упливає душенька кам'яним
човном..."

ПОЗИТИВНА КОНОТАЦІЯ:

"Ой, мій птах, пташе мій
блакитний"

ФОТО З АРХІВУ ІНФОРМАНТІВ

ПІСНІ В ОБРЯДАХ ПЕРЕХОДУ: БРАТЧИНИ, ОХРИЗУВАННЯ, ПРОВОДИ

(НА ОСНОВІ
ПОЛЬОВИХ МАТЕРІАЛІВ
КІРОВОГРАДЩИНИ)

Кіровоградська

М.І.Н.

БОНДАРЧУК АНДРІЙ,
учень 9 класу комунального закладу
«Центральноукраїнський науковий ліцей-інтернат
Кіровоградської обласної ради»

ФОТО З АРХІВУ ІНФОРМАНТІВ